

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

філологічний факультет

Кафедра зарубіжної літератури, теорії літератури та слов'янської філології

**СИЛАБУС
навчальної дисципліни
Балканський літературний регіон**

обов'язкова

Освітньо-професійна програма Зарубіжна література та теорія літератури

Спеціальність 035 Філологія

Галузь знань 03 Гуманітарні науки

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

філологічний факультет

Мова навчання українська

Розробник: кандидат філологічних наук, асистент, асистент кафедри зарубіжної літератури, теорії літератури та слов'янської філології **Альона Романівна Тичініна**

Профайл викладача (-ів) http://philology.chnu.edu.ua/?page_id=286

Контактний тел. 0992255201

E-mail: a.tychinina@chnu.edu.ua

Сторінка курсу в Moodle <https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=2249>

Консультації Онлайн-консультації: Розклад консультації.
четвер 14:40 – 16:00

1. Анотація дисципліни

Курс «*Балканський літературний регіон*» спрямований на опанування студентами літератури, історії та культури балканського регіону. Дисципліна допоможе майбутнім фахівцям компетентно орієнтуватися у періодах і специфіці розвитку сербської, хорватської, чорногорської, македонської, новогрецької, румунської літератур, виділяти найбільш знакових представників балканської літератури та фахово аналізувати їхні тексти. Таким чином даний курс доповнює повну картину розвитку світової літератури.

2. Мета навчальної дисципліни:

Метою навчального курсу є формування у студентів уявлення про розвиток та специфіку літератури балканського регіону в системі інших літератур шляхом аналізу літературних текстів у контексті історії, культури та поетики. Курс покликаний ознайомити студентів з літературою маловідомого регіону, яка має свою специфічну історію розвитку і разом з тим здійснювала певний вплив на розвиток східнослов'янських літератур, а окремі її представники й на світову літературу.

3. Завдання – орієнтуватися в масиві літератури балканських країн, виділяючи найбільш вартісні та знакові зразки; осмислювати художні тексти у в історико-культурному, ментальному і жанровому зрізі; компетентно аналізувати тексти балканських літераторів; з'ясувати особливості літератур балканського культурного регіону в аспектах їхнього становлення, ментальної та релігійної специфіки, ідейно-тематичних закономірностей, жанрової своєрідності, взаємовпливів та у дотику до європейської літературної традиції; осмислити значення візантійської літератури для становлення та балканських літератур; розглянути вплив афонської книжної традиції на літературну діяльність в Сербії; відстежити основні етапи розвитку сербської літератури, розглянути її знакові письменницькі постаті; розглянути чорногорську літературу в сербському контексті: спільні витоки, взаємовпливи, ідейно-тематичну спорідненість; з'ясувати особливості літературного процесу в Хорватії; осмислити суперечливий характер «хорватського модерну»: його реалістичні, неоромантичні, експресіоністські, символістські особливості; виявити ідейно-тематичні характеристики творчості окремих хорватських письменників; простежити виникнення і розвиток літератур Боснії та Герцеговини; розглянути феномен македонської літератури: особливості становлення, характерні ознаки, ключові письменницькі постаті; показати специфіку югославської літературної традиції; сформувати у студентів систему науково-теоретичних знань про історичну, світоглядну, жанрово-тематичну специфіку літератур балканського літературного регіону.

4. Пререквізити. Теорія літератури, історія літератури, філософія, всесвітня історія, культурологія, психологія, слов'янський фольклор.

5. Результати навчання

знати:

- напрямки розвитку культури і літератури, національних літератур балканського регіону та їхнє значення у загальнолітературному світовому процесі;
- особливості історичного розвитку сербської, хорватської, чорногорської, македонської, новогрецької, румунської літератури;
- творчість видатних літераторів балканського літературного регіону;
- формально-змістову та функціональну специфіку їхніх творів.

вміти:

- обґрунтувати свою точку зору на певну подію чи явище в загальнокультурному контексті;
- оцінювати певний літературний феномен в руслі загального розвитку світової культури;
- орієнтуватися в масиві літератури Балканських країн, виділяючи найбільш вартісні та знакові зразки;
- осмислювати художні тексти у в історико-культурному, ментальному і жанровому зрізі;
- визначати специфічні риси та структурно-сміслові одиниці літературних творів, аналізувати художню творчість балканських письменників та окремі твори, оперуючи засвоєним термінологічним апаратом.

3. Опис навчальної дисципліни

3.1. Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	лекцій	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	3	5	4	120	30	30			52	8	екзамен

3.2. Дидактична карта навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. БАЛКАНИ ЯК ЦИВІЛІЗАЦІЙНО-КОНТАКТНА ЗОНА												
Тема 1. Простір тисячолітнього діалогу. Балканська культурна зона. Балканістика як наука. Актуальність балканської літератури.	5	1	1			3						
Тема 2. Візантійська література	5	1	1			3						
Тема 3. Література Сербії у контексті балканської культури	5	1	1			3						
Тема 4. Література Хорватії у контексті балканської культури	5	1	1			3						
Тема 5. Балканське Просвітництво та афонська книжна традиція	5	1	1			3						
Тема 6. Романтизм у балканських літературах	5	1	1			3						
Тема 7. Сербська література 50-х – 60-х	5	1	1			3						

pp. XIX ст.												
Тема 8. Балканські літератури між двома війнами (1918–1941 pp.)	5	1	1			3						
<i>Разом за змістовим модулем 1</i>	40	8	8			24						
Змістовий модуль 2. БАЛКАНСЬКІ ЛІТЕРАТУРИ МЕЖІ XIX–XX ТА XXI СТ.												
Тема 1. Поняття «Хорватського модерну»	8	2	2		1	3						
Тема 2. Балканські літератури періоду Першої та Другої світових воєн	8	2	2		1	3						
Тема 3. Творчість Іво Андрича та Мілоша Црнянського	8	2	2		1	3						
Тема 4. Особливості становлення словенської літератури	8	2	2		1	3						
Тема 5. Новогрецька література XX ст.	8	2	2		1	3						
Тема 6. Загальний огляд розвитку албанської літератури	8	2	2		1	3						
Тема 7. Загальний огляд розвитку румунської літератури	8	2	2		1	3						
Тема 8. Хорватська, сербська, чорногорська та македонська поезія XX ст.	7	2	2			3						
Тема 9. Балканський постмодернізм	20	6	6		1	7						
<i>Разом за змістовим модулем 2</i>	80	22	22		8	28						
Усього годин	120	30	30		8	52						

3.2.1. Теми практичних занять

№	Назва теми
1	Сербія як Балканська країна. Особливості давньої сербської літератури
2	Балканська література від Середньовіччя до Нового часу (XV століття - середина XVIII століття)
3	Балканська література від Середньовіччя до Нового часу. Аналіз тексту «Записки яничара» Костянтина Михайловича. Специфіка Мюнхенського Сербського Псалтиря
4	Балканська література другої половини XVIII століття - першої половини XIX століття. Діяльність та літературна творчість Мануїла Козачинського, Захаріє Орфеліна, Йована Раїча, Досифея Обрадовича, Лукіана Мушицького
5	Балканська література другої половини XVIII століття - першої половини XIX століття. Творчість Мілована Відаковича. Значущість діяльності Вука Караджича для балканської культури. Йован Стерія-Попович – видатний сербський драматург. Романтизм у творчості Петара Поезія Бранко Радічевича.
6	Балканська література 50-80 рр. XIX ст. Історична ситуація в Сербії в 2 пол. XIX ст. Творчість Йована Іліча та Богобоя Атанацковича. Романтичні образи Любомира Ненадовича. Творчість Світозара Мілетіча.
7	Балканська література 50-80 рр. XIX ст. Національно-патріотична та культурно-просвітницька діяльність Омладіни. Йован Змай - класик сербської літератури. Переклади А.Ахматової, С.Маршака, М.Ісаковського, А.Суркова, В.Лавренова. Літературна та художня творчість Джури Якшича.
8	Балканська література 50-80 рр. XIX ст. Лаза Костич - пізній романтик на порозі модерну. Реалістичний роман Якова Ігњатовича. Соціальний роман Світозара Марковича.
9	Перекладацька та літературна діяльність Мілована Глішича. Становлення психологічного реалізму у прозі Лази Лазаревича. Творчість Янко Веселіновича. Творчий метод Браніслава Нушича. "Автобіографія".
10	Романтизм та реалізм у балканських літературах.
11	Специфіка балканських літератур між двома війнами (1918–1941 рр.)
12	Поетика текстів Іво Андрича та Мілоша Црњанського.
13	Балканський модернізм.
14	Балканський постмодернізм та постпостмодернізм.

3.2.2. Тематика індивідуальних завдань

№	Назва теми
1	Хорватський Ренесанс ХУ–ХУІІ ст. Далматинсько-дубровницька література.
2	Творчість Станко Врази, Петра Прерадовича, Івана Мажуранича.
3	Стеван Сремац – представник сатиричного напрямку сербського критичного реалізму.
4	Август Шеноа – зачинатель хорватського реалізму.
5	Тема війни і людини на війні – головна тема в літературі балканських країн періоду 1918–1941 рр.
6	Творчість Антуана Густава Матоша. Його естетичні принципи та суперечливість світогляду.
7	Мирослав Крлежа – видатний хорватський поет, прозаїк, драматург та есеїст. Складність та суперечливість його творчості. Антивоєнна тематика збірки «Хорватський бог Марс».
8	Творчість Іво Андрича та його художня майстерність.

3.2.3. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми
1.	Українська балканістика. Відомі дослідники та перекладачі з балканських мов

2.	Передренесансні процеси в культурі та літературі південних слов'ян та візантійська традиція
3.	Хорватський Ренесанс ХУ – ХУІІ ст. Далматинсько-дубровницька література
4.	Св. Савва – «першовчитель сербів» й основоположник сербської національної літератури
5.	Три письма середньовічної хорватської літератури: глаголиця, кирилиця і латина
6.	Просвітництво у південнослов'янських літературах
7.	Життя та діяльність Вука Караджича
8.	Література та рух ілліризму. Діяльність Людевіта Гая
9.	Творчість Йована Йовановича Змая, Милована Глішича, Симо Матавуля, Лаза Лазаровича
10.	Август Шеноа – зачинатель хорватського реалізму
11.	Тема війни і людини на війні – головна тема в літературі балканських країн періоду 1918–1941 рр
12.	Творчість Антуана Густава Матоша
13.	Антивоєнна та антифашистська тематика в балканських літературах періоду Першої та Другої світових війн (Кочо Рацин, Бранко Чопич)
14.	Творчість Іво Андрича та його художня майстерність. Тематика та проблематика прози автора (романи «Травницька хроніка», «Міст на Дріні», оповідання)
15.	Сучасна словенська поезія (творчість Вено Тауфера)
16.	Творчий метод Міхая Еминеску. Специфіка ідіостилу автора

4. Система контролю та оцінювання

Види та форми контролю

Формами поточного контролю є усна чи письмова: письмова контрольна робота; тестування знань студентів; усне опитування; перевірка і захист індивідуальних завдань; читацький щоденник, карта балканських літератур. Формою підсумкового контролю є екзамен.

Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та демонстрування результатів навчання можуть бути:

- стандартизовані тести;
- проекти (індивідуальні та командні, дослідницько-творчі проекти);
- реферати;
- есе;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень.

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незадовільно	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим повторним курсом

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота																	Підсумковий тест (екзамен)	Сума
Змістовий модуль 1								Змістовий модуль 2										
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15	T16	T17		
3	3	3	3	3	3	3	3	4	4	4	4	4	4	4	4	4	40	100

T1, T2 ... T 8 – теми змістових модулів.

5. Рекомендована література

5.1. Базова (основна)

- 1 Антология новой югославской лирики/Сост. и пер. И. Голенищев-Кутузов, А. Дураков, Е. Таубер; Предисл. И. Голенищева-Кутузова. Изд. Союз русских писателей и журналистов в Югославии. Белград, 1933. Антология сербской поэзии/Сост. и автор предисл. А. Базилевский. М.: Вазар; Рипол-Классик. 2004. Т. 2; 2006. Т. 3; 2008. Т. 1.
- 2 Антология новой югославянской лирики / Сост. и перевели И. Голенищев-Кутузов, А. Дураков,
- 3 Антология сербской поэзии [XX века] / Ред.-сост. и автор предисл. А. Базилевский. [Т. 1–3.] М.: Вахазар; РИПОЛ классик, 2004, 2006, 2008.
- 4 Бадалич Й. Русские писатели в Югославии: Из истории русско-югославских литературных связей. М., 1966.
- 5 Беляева Ю.Д. Литература народов Югославии в России.: Восприятие, изучение, оценка. Последняя четверть XIX – начало XX в. М., 1979.
- 6 Богданов М.Б. Сербская сатирическая проза конца XIX – начала XX века. М., 1962.
- 7 Бодрова А.Г. Автобиографическая проза Ивана Цанкара. СПб., 2010.
- 8 Вагапова Н.М. Формирование реализма в сценическом искусстве Югославии в 20– 30-е годы XX в. М., 1983.
- 9 Гайнічеру О. До питання про традиції М. Емінеску в румунській поезії// Література правди і прогресу: До питання розвитку літ процесу в країнах соц співдружності. – К., 1974, с. 204-214.
- 10 Гайнічеру О. Творчі шукання в повоєнній румунській літературі // Рад літературознавство. – 1976, № 7, с.77-80.
- 11 Гачев Г. Ускоренное развитие литературы. М., 1964.
- 12 Голоса у воды: Антология современной македонской поэзии/Сост. М. Замшев, А. Гриценко, Б. Жигмытов. М.: Маккавел, 2010.
- 13 Голосу за любовь: Повести югославских писательниц/Сост. и предисл. Н. Смирновой. М.: Радуга, 1990.
- 14 Гончарук З. Подвиг Івана Горана-Ковачича // Всесвіт, 1980, №8 – с. 130–132.
- 15 Гримич В. Серце, відкрите болям народним: Про І.Цанкара.// Всесвіт. – 1976,№ 5, с.132.
- 16 Давайте расти! Стихи югославских поэтов в переводе Л. Яхнина. М.: Дет. лит., 1986;
- 17 Доманович Р. Страдія; Подарунок королю: Вибрані твори. – К., 1978.
- 18 Драматургия Югославии/Послесл. Н. Вагаповой. М.: Искусство, 1982.
- 19 Дубровницька поезія. К., 1970.
- 20 Емінеску М. Поезії. – К., 1952.
- 21 Земля и мужество: Современная словенская поэзия/ Сост. и предисл. А. Романенко. М.: Прогресс, 1981.
- 22 Из века в век. Болгарская поэзия. Составление, предисловие, примечания Е.В. Исаевой, С.Н. Гловюка, А.В. Герасимова. Пранат М., 2005.
- 23 Из века в век: Македонская поэзия/Сост. и предисл. С. Гловюк. М.: Пранат, 2002.
- 24 Из века в век: Сербская поэзия [2-й половины XX века] / Сост. С. Гловюк, И. Числов; Предисл. к серии В. Куприянова; Прим. И. Числова. М.: Пранат, 2003. Изд. 2 [, стереотип.]. Предисл. к серии С. Гловюка. Предисл. и прим. И. Числова. М.: Пранат, 2007;

- 25 Из века в век: Сербская поэзия/Сост. С.Н. Гловюк, И.М. Числов; Примеч. И.М. Числова. М.: Пранат, 2003.
- 26 Из века в век: Словенская поэзия/Сост. С.Н. Гловюк, М. Голья, Н. Графенауэр, С. Добравец, Ж. Перковская; Предисл. Н.Н. Стариковой. М.: Пранат, 2008.
- 27 Из века в век: Хорватская поэзия/Сост. С.Н. Гловюк. М.: Пранат, 2007.
- 28 Из современной поэзии народов Югославии/Ред. и авт. предисловия В. Огнев. М.: Прогресс, 1972.
- 29 Из современной поэзии народов Югославии: Поэты Боснии, Герцеговины, Македонии, Сербии, Словении, Хорватии, Черногории / Ред. и авт. вступ. ст. В. Огнев; Переводы собрали А. Романенко и Б. Щуплецов; Справки об авт. А. Романенко. М.: Прогресс, 1972;
- 30 История Всемирной литературы. 1 – 9 тт., – М., Наука, 1983—1994.
- 31 Калиганов И.И. Веков связующая нить: Вопросы истории и поэтики славянских литератур и культур. М., 2006.
- 32 Канцедал Л.Д. Йован Йванович Змай – класик сербської літератури // Слов. літературознавство і фольклористика. – 1978, вип.13, с. 105 – 112.
- 33 Кирилюк Є. Юрій Крижанич і Україна // Рад. літературознавство. – 1979, № 5. – С. 8-11.
- 34 Корни и звезды: Современная македонская поэзия. М.: Радуга, 1988.
- 35 Краткая литературная энциклопедия. 1 – 9 тт. – М., 1962 – 1978.
- 36 Крлежа М. Хорватський бог Марс: цикл новел. – К., 1968.
- 37 Лавренов В.А. Антифашистська поема Гео Мілева «Вересень» // Питання літературознавства. Вип. 10(67), Чернівці, 2003, с.90-95.
- 38 Лавренов В.А. Візантійська література // Лексикон загального та порівняльного літературознавства. – Чернівці, 2001.
- 39 Лавренов В.А. Дамаскіни. // Лексикон загального та порівняльного літературознавства. – Чернівці, 2001.
- 40 Лавренов В.А. Слово // Лексикон загального та порівняльного літературознавства. – Чернівці, 2001.
- 41 Лавренов В.А. Співець вогню і троянд. Буковинський журнал, 2004, № 1, с. 129-131.
- 42 Лавренов В.А. Сучасна македонська поезія та її витоки. – Буковинський журнал, 2001, № 3-4.
- 43 Лексикон южнославянских литератур. — М.: «Индрик», 2012. — 592 с.
- 44 Листопад М. Співець Боснії // Всесвіт. – 1962. – №10. – С.113 – 116.
- 45 Литература эпохи формирования наций в центральной и юго-восточной Европе. – М., 1982.
- 46 Лубківський Р. Володарка поезії – Десанка. // Лубківський Р. Многосвіточ: Літ.-критич. нариси. – К., 1978. – С. 176 – 192.
- 47 Мак Диздар, Изет Сарайлич, Стеван Раичкович, Душан Костич; Молодые поэты Югославии / Сост. А. Романенко; Предисл. М. Луконина. М.: Мол. гвардия, 1974;
- 48 Македонська новела. – К., 1972.
- 49 Максимович Д. Вірші. // Всесвіт. – 1969, №11.
- 50 Максимович Д. Ліричні поезії // Всесвіт. – 1967, №4.
- 51 Мальчишечья свирель: Стихи поэтов Югославии / Сост. и авт. предисл. Т. Вирта. М.: Дет. лит., 1980;
- 52 Мещеряков С.Н. Сербский исторический роман (1970-е годы). М., 2008.
- 53 Молодые поэты Югославии/ Сост. А. Романенко; Предисл. М. Луконина. М.: Молодая гвардия, 1974.
- 54 На марше: Народно-освободительная поэзия Югославии 1941–1945 гг. / Ред. и авт. предисл. Б. Слуцкий; Справки об авт. Г. Ильиной. М.: Худож. лит., 1969;
- 55 На марше: Народно-освободительная поэзия Югославии 1941–1945 гг./Предисл. и ред. Б. Слуцкого. М.: Худож. лит., 1969.
- 56 Навстречу солнцу: Македонская поэзия XIX–XX вв. в русских переводах/Сост. и предисл. С. Гловюк. М., 1997.
- 57 Негош П. Гірський венець: Поема. – К., 1967.
- 58 Неразделимые: Рассказы писателей Югославии/Сост., предисл. Н. Яковлевой. М.: Худож. лит., 1985.
- 59 Нушич Б. Міністерське поросля: Вибрані твори. – К., 1969, 399 с.
- 60 Панько С. Нобелівський лауреат // Панько С. Дороги, друзі...: Нотатки письменника. – Ужгород, 1974. С. 48 – 55.
- 61 Пашенко Є. Народ і народна творчість у прозі Володимира Назора// Рад літературознавство. – 1980, № 8, с. 64-71.
- 62 Песни Чёрной Горы / Сост., ред., автор вступ. ст. В. Огнев. М.: Прогресс, 1975;

- 63 Песни Черной Горы: Из черногорской поэзии 20-го в./ Ред., сост., вступ. ст. В. Огнева. М.: Прогресс, 1975.
- 64 Песни южных славян/Сост., вступ. ст. и коммент. Ю. Смирнова. М.: Худож. лит., 1976.
- 65 Повести и рассказы югославских писателей/Сост. Г.Я. Ильиной, О.Д. Кутасовой, Н.Б. Яковлевой; Предисл. М. Марковича. М.: Худож. лит., 1978.
- 66 Повести и рассказы югославских писателей/Сост. Ю. Беляева, М. Богданов, Р. Доронина, Е. Рябова. Комментарии М. Богданова, Г. Ильиной, М. Рыжовой. М.: Худож. лит., 1959. Т. 1, 2.
- 67 Поети Македониї. Вірші. // Всесвіт. – 1975, № 8, с.88-113.
- 68 Посудневська Т.В. Поетика оповідань Бранка Чопича.// Література правди і прогресу. – К., 1979.
- 69 Поэзия Словении: XX век/Сост. А. Романенко; Предисл. Т. Павчека. М.: Худож. лит., 1989.
- 70 Поэзия современной Югославии / Сост. Ю. Беляева, Н. Кореневская, О. Кутасова, М. Рыжова; Предисл. В. Огнева; Справки об авт. Н. Кореневской, О. Кутасовой, М. Рыжовой. М.: Худож. лит., 1981. (Б-ка югославской литературы);
- 71 Поэзия Современной Югославии/Сост. Ю. Беляева, Н. Кореневская, О. Кутасова, М. Рыжова; Предисл. В. Огнева. М.: Худож. лит., 1981.
- 72 Поэзия Югославии в переводах русских поэтов / Сост. А. Романенко, Б. Слуцкий; Предисл. Б. Слуцкого; Примеч. А. Романенко. М.: Худож. лит., 1976;
- 73 Поэзия Югославии в переводах русских поэтов/Сост. А. Романенко и Б. Слуцкий; Предисл. Б. Слуцкого; Примеч. А. Романенко. М.: Худож. лит., 1976.
- 74 Поэзия южных и западных славян: Детская литература/Вступ. ст. К. Державина; Ред. переводов В. Рождественский. Л., 1955.
- 75 Поэты Далмации эпохи Возрождения XV–XVI веков/Сост., вступ. ст. и примеч. И.Н. Голенищева-Кутузова. М.: Худож. лит., 1959.
- 76 Поэты Югославии / Сост. И. Голенищев-Кутузов; Ред. М. Зенкевич. М.: Изд-во иностр. лит., 1957;
- 77 Поэты Югославии XIX–XX вв. / Ред. Б. Слуцкий; Предисл. А. Суркова. М.: Худож. лит., 1963;
- 78 Поэты Югославии/Сост. И. Голенищев-Кутузов. М.: Иностран. лит., 1957.
- 79 Прешерн Ф. Вінок сонетів. // Збірка. – К., 1972.
- 80 Против часовой стрелки: Словенская новелла. Избранное/Сост., послесл. Ю.А.Созиной. М.: Центр книги Рудомино, 2011.
- 81 Пушкирев Л.Н. Юрий Крижанич. Очерк жизни и творчества. – М., 1984.
- 82 Пьесы болгарских писателей/Предисл. А. Михеевой и Н. Пономаревой. М.: Искусство, 1971.
- 83 Радченко К. Сербський письменник Досифей Обрадович і його літературна діяльність // Унів. известия. – 1896, № 9, с.1 – 70; 1897. – №2, с 71 – 158.
- 84 Рассказы македонских писателей/Сост. О. Панькина; Предисл. М. Гюрчинова. М.: Окоём, 2009.
- 85 Рацин К. Вірші // Всесвіт, 1965, № 3.
- 86 Рудяков П. История как роман. – Симферополь. – 1993.
- 87 Садовяну М. Митря Кокор: Повість. – К., 1952.
- 88 Садовяну М. Нікоаре Підкова: Іст роман. – К., 1957.
- 89 Семчинський С. Михайл Садовяну: Життя і творчість. – К., 1980.
- 90 Сербская классическая сатира и юмор/Сост. и примеч. Ю. Брагина. М.: Худож. лит., 1985.
- 91 Сербские поэты XX века: Комментированная антология / Перевод с сербского; Ред.-сост. А. Б. Базилевский; Предисл. и очерки А. Б. Базилевского, М. Л. Карасёвой. М.: Этерна; Вахазар, 2011. 1104 с.
- 92 Сербские поэты XX века: Комментированная антология/Пер. с серб. Ред.-сост. А.Б. Базилевский; Предисл. А.Б. Базилевского, М.А. Карасевой. М.: Этерна; Вахазар, 2011.
- 93 Сербский эпос. Составление, вступительная статья и комментарии Н.И. Кравцова. Художественная литература М., 1960. Т. 1–2.
- 94 Славянский фольклор/Сост. Н.И. Кравцов. А.В. Кулагина. М.: Изд-во МГУ. 1987.
- 95 Словенская новелла XX века/ Пер. Майи Рыжовой. М.: Центр книги Рудомино, 2011.
- 96 Современная болгарская драматургия/Сост. М. Праматаровой. М.: Болгарский культурно-информационный центр, 2004.
- 96 Снежинки одуваника: Югославское хайку / Сост. Л. Маркович, М. Деспотовић, А. Вранеш; Предисл., перевод А. Шево. Белград: Центр Вост. Азии филол. ф-та, 2002;
- 97 Современная македонская поэзия/Сост. и пер. с макед. О. Панькиной; Предисл. О. Панькиной. М.: Окоём, 2010.
- 98 Современная македонская пьеса/Сост. О. Панькиной. М.: Окоём, 2010.
- 99 Современная словенская проза, поэзия, драма/Сост. Н.Н. Старикова. Любляна, 2001.

- 100Современная югославская новелла/Сост. Ю. Беляева, М. Богданов, Т. Попова, Е. Рябова; Послесл. С. Бабеньшевой. М.: Прогресс, 1965.
- 101Современная югославская повесть: 70-годы/Сост. Р.И. Грецкая; Предисл. В. Огнева. М.: Прогресс, 1978.
- 102Современный югославский детектив/Сост. Н. Смирновой; Предисл. Е. Амбарцумова. М.: Радуга, 1986.
- 103Сремац С. Піп Чира та піп Спира. – К., 1979.
- 104Сремац С. Праздники. Зона Замфирова. Повести. – М., 1974.
- 105Старикова Н.Н. Словенский исторический роман 1920–30-х годов: Типология, генеалогия, поэтика. М., 2006.
- 106Татаренко А. Поетика форми в прозі постмодернізму. – Льв., 2010.
- 107Цанкар І. Наймитська правда: Повісті та оповідання. – К., 1976.
- 108Ющук І. Наукове видання творів Радое Домановича // Слов. літературознавство і фольклористика. – 1965, вип.1, с. 198 – 200.

5.2. Допоміжна

1. Андрич І. Притча про візирого слона та інші оповідання. – К.,1973.
2. Андрич І. Міст на Дрині: Вишеградська хроніка: Романи. – К.,1977.
3. Андрич І. Проклятий двір: Повесть. – К., 1957.
4. Гайнічеру О. До питання про традиції М. Емінеску в румунській поезії// Література правди і прогресу: До питання розвитку літ процесу в країнах соц співдружності. – К., 1974, с. 204-214.
5. Гайнічеру О. Творчі шукання в повоєнній румунській літературі // Рад літературознавство. – 1976, № 7. – с. 77–80.
6. Гончарук З. Подвиг Івана Горана-Ковачича // Всесвіт, 1980, №8 – с. 130 – 132.
7. Гримич В. Серце, відкрите болям народним: про І. Цанкара.// Всесвіт. – 1976, № 5. – С.132.
8. Доманович Р. Страдія; Подарунок королю: Вибрані твори. – К., 1978.
9. Дубровницька поезія. К., 1970.
10. Емінеску М. Поезії. – К., 1974.
11. История Всемирной литературы. 1 – 9 тт., – М., Наука, 1983—1994.
12. Канцедал Л.Д. Йован Йванович Змай – класик сербської літератури // Слов. літературознавство і фольклористика. – 1978, вип.13, с. 105 – 112.
13. Кирилук Є. Юрій Крижанич і Україна // Рад. літературознавство. – 1979, № 5, с.8-11.
14. Краткая литературная энциклопедия. 1 – 9 тт. – М., 1962 – 1978.
15. Крлежа М. Хорватський бог Марс: цикл новел. – К., 1968.
16. Лавренов В.А. Антифашистська поема Гео Мілева "Вересень". // Питання літературознавства. Вип. 10(67), Чернівці, 2003, с.90-95.
17. Лавренов В.А. Візантійська література.// Лексикон загального та порівняльного літературознавства. – Чернівці, 2001.
18. Лавренов В.А. Дамаскіни. // Лексикон загального та порівняльного літературознавства. – Чернівці, 2001.
19. Лавренов В.А. Слово. // Лексикон загального та порівняльного літературознавства. – Чернівці, 2001
20. Лавренов В.А. Співець вогню і троянд. Буковинський журнал,2004, № 1, с. 129-131.
21. Лавренов В.А. Сучасна македонська поезія та її витоки. – Буковинський журнал,2001, № 3-4.
22. Листопад М. Співець Боснії // Всесвіт. – 1962. – №10, с.113 – 116.
23. Лубківський Р. Володарка поезії – Десанка. // Лубківський Р. Многосвіточ: Літ.-критич. нариси. – К., 1978, с.176 – 192.
24. Македонська новела. – К., 1972.
25. Максимович Д. Вірші. // Всесвіт. – 1969, №11.
26. Максимович Д. Ліричні поезії. // Всесвіт. – 1967, №4.
27. Негош П. Гірський венець: Поема. – К., 1967.
28. Нушич Б. Міністерське порося: Вибрані твори. – К., 1969, 399 с.
29. Панько С. Нобелівський лауреат // Панько С. Дороги, друзі...: Нотатки письменника. – Ужгород, 1974, с.48 – 55.
30. Пашенко Є. Народ і народна творчість у прозі Володимира Назора// Рад літературознавство. – 1980, № 8, с. 64-71.
31. Поети Македонії. Вірші. // Всесвіт. – 1975, № 8, с.88-113.
32. Посудневська Т.В. Поетика оповідань Бранка Чопича.// Література правди і прогресу. – К., 1979.
33. Прешерн Ф. Вінок сонетів. // Збірка. – К., 1972.

34. Пушкарєв Л.Н. Юрий Крижанич. Очерк жизни и творчества. – М., 1984.
35. Радченко К. Сербський письменник Досифей Обрадович і його літературна діяльність // Унив. известия. – 1896, № 9, с. 1 – 70; 1897. – № 2, с. 71 – 158.
36. Рацин К. Вірші // Всесвіт, 1965, № 3.
37. Рудяков П. История как роман. – Симферополь. – 1993.
38. Садовяну М. Митря Кокор: Повість. – К., 1952.
39. Садовяну М. Нікоаре Підкова: Іст роман. – К., 1957.
40. Семчинський С. Михайл Садовяну: Життя і творчість. – К., 1980.
41. Сремац С. Піп Чира та піп Спира. – К., 1979.
42. Сремац С. Праздники. Зона Замфирова. Повести. – М., 1974.
43. Татаренко А. Поетика форми в прозі постмодернізму. – Льв., 2010.
44. Цанкар І. Наймитська правда: Повісті та оповідання. – К., 1976.
45. Црнянский М. Переселение. Роман. – М., 1978.
46. Црнянский М. Роман о Лондоне. – М., 1991.
47. Чопич Б. Прорив: Роман. – К., 1975.
48. Шеноа А. Селянське повстання: Роман. – К., 1957.
49. Ющук І. Наукове видання творів Радое Домановича // Слов. літературознавство і фольклористика. – 1965, вип. 1, с. 198 – 200.

6. Інформаційні ресурси

1. https://chtyvo.org.ua/authors/Damianov_Sava/Antolohiia_serbskoi_postmodernoi_fantastyky/
2. <http://litakcent.com/>
3. <https://krytyka.com.ua/reviews/istoriya-balkan-tom-i-xviii-i-xix-stolittya-tom-ii-xx-stolittya>
4. <http://inslav.ru/publication/istoriya-balkan-vek-vosemnadcatyy-m-2004>
5. <https://ru.bookmate.com/bookshelves/YvfddqN>
6. [http://army.lv/ru/Istoriya-voyn/Raketno-yadernaya-epoha-\(1945-g.-...-g.\)/Sovremenniy-period-\(1991-g.-...\)/Bivshaya-Yugoslaviya/Voyna-v-Yugoslavii-1999-goda/Istoriya-Balkan/1171](http://army.lv/ru/Istoriya-voyn/Raketno-yadernaya-epoha-(1945-g.-...-g.)/Sovremenniy-period-(1991-g.-...)/Bivshaya-Yugoslaviya/Voyna-v-Yugoslavii-1999-goda/Istoriya-Balkan/1171)
7. <http://volimo-balkan.livejournal.com/114261.html>
8. <http://www.resava.ru/iskusstvo-balkan.html>
9. <http://philology.knu.ua/node/1140>
10. <http://inslav.ru/publication/balkanskije-issledovaniya-vyp-2-problemy-istorii-i-kultury-m-1976>
11. http://www.perspektivy.info/rus/gos/balkany_kak_prostranstvo_problemnoj_nadnacionalnoj_ideintichnosti_2014-02-21.htm
12. <https://www.litmir.me/br/?b=205676&p=1>
13. <https://iskusstvoed.ru/2018/06/17/mjunhenskaja-serbskaja-psaltir-k-xiv-v-ser/>
14. <https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=2249>